SVOBODA  СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 180. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 20, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 20-го ВЕРЕСНЯ 1991 Ч. 180. РІК XCVIII.

ЗАЯВА

УКРАЇНСЬКОЇ АМЕРИКАНСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ В СПРАВІ ПРИЇЗДУ ЛЕОНІДА М. КРАВЧУКА

На нарадах Екзекутиви УАКРади 7-го вересня 1991 року розглянено справу приїзду до Америки Леоніда Кравчука, і у висліді дискусії рішено, щоб для піднесення престижу України поставитися до його приїзду так, як до голови Верховної Ради України, яка недавно проголосила Актом 24-го серпня 1991 року незалежність і самостійність України.

Екзекутива УАКРади

Колгоспники висувають кандидатуру Л. Кравчука

Москва. — Журнал „Куранти" опублікував у числі з 7-го вересня коротку інформацію про те, що колгоспники, тобто робітники на селі, підтримують кандидатуру на президента України Леоніда Кравчука, теперішнього голову Верховної Ради. Конкретно його кандидатуру висунув колгосп ім. Ілліча Вінницької області.

Центральна виборча комісія, яка відбуває на реґулярній базі свої засідання і підготовляє всі формальності зв'язані з виборами президента і референдумом, якщо такий взагалі відбудеться, — зареєструвала вже 23 кандидати на президента, — інформує республіканська преса.

Серед більш відомих є такі особи, як, наприклад: Олесь Бердник, провідник Української Духовної Республіки, Левко Лук'яненко, голова УРПартії, Вячеслав Чорновіл, голова Львівської Обласної Ради, Юрій Щербак, міністер охорони навколишнього природного середовища України, Володимир Яворівський, голова Комісії Верховної Ради України з питань чорнобильської катастрофи, леонід Кравчук, голова Верховної Ради України, М. Геращенко, художник — житель міста Черкаси, О. Филипчук, поет, житель міста Камянець-Подільського та багато більше осіб.

На підставі указу Президії Верховної Ради України з 30-го серпня 1991 року про заборону діяльности Комуністичної партії, прийнято рішення не приймати кандидатів на президента від розпущеної Компартії.

Розглянуто також питання про створення одного централізованого фонду з державних фондів та добровільних пожертв для грошових видатків, пов'язаних з підготовою і переведенням виборів. Узгіднено пропозиції щодо максимального розміру добровільних пожертв на одного кандидата. Ці пропозиції повинна ще затвердити Президія Верховної Ради України.

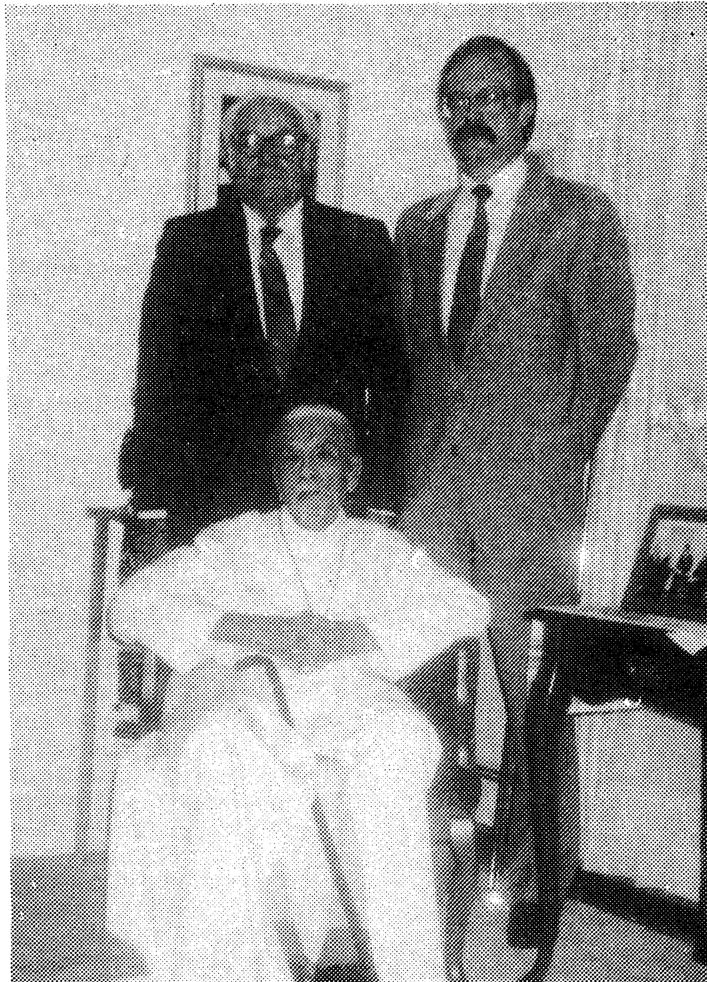
Вміжчасі надійшли інформації з Києва, що Президія ВР прийняла усі пропозиції Центральної Виборчої Комісії, а також висловила признання комісії за дотеперішню працю.

Сесія ВР України більшістю голосів прийняла рішення, щоб прокуратура України на чолі з прокурором Михайлом Потебеньком добровільно зрезиґнувала і прийняла нову назву для цієї установи, а саме Генеральна Прокуратура України, яку очолив В. Шевченко на місце Шишкіна. Відтепер він буде наглядати за слідством у справі розв'язання Комуністичної партії і долі її першого секретаря Станіслава Гуренка. Перед тим група комуністів в парляменті домагалася дозволу на відбуття з'їзду Компартії, але пропозиція комуністів була відкинена більшістю голосів. Як відомо, Компартія України була глибоко заанґажавана у антиконституційному процесі перевороту, а С. Гуренко приховує перед народом багато таємниць.

АВТОБУСИ СУА

Ню Йорк. — Окружна Управа Союзу Українок Америки повідомляє своїх членок, що у справі автобусів на маніфестацію у Вашінґтоні, яка відбудеться в неділю, 22-го вересня, слід зголошуватися до Романа Кіфяка (клюб „Діброва"), на адресу: 136 Друга авеню в Ню Йорку, тел.: (212) 473-2955. Ціна квитка на автобус — 20 дол.

ПАТРІЯРХ МСТИСЛАВ БУДЕ НА МАНІФЕСТАЦІЇ У ВАШІНҐТОНІ



Під час відвідин Патріярха Мстислава І, (стоять, зліва) Роман Данилюк з УАКР та Ігор Длябога з УККА

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — Патріярх Києва і всієї України Мстислав І, глава Української Автокефальної Православної Церкви, виголосить молитву під час всенаціональної маніфестації за визнання американським Урядом державної незалежности України, яка відбудеться у Вашінґтоні в неділю, 22-го вересня.

Патріярха Мстислава відвідали в п'ятницю, 13-го вересня, представники Маніфестаційного Комітету за Визнання Незалежної Української Держави: Ігор Длябога, від Українського Конґресового Комітету Америки, і Роман Данилюк від Української Американської Координаційної Ради. У довшій розмові, в якій голова УАПЦеркви розповів про своє перебування в Україні, Патріярх Мстислав сказав, що радо візьме участь у такій важливій маніфестації та виголосить молитву.

Маніфестаційний Комітет був створений УККА й УАКРадою з участю українських громадських організацій, які не є членами однієї чи другої установи. Маніфестація, гасло якої є „тільки незалежність принесе свободу і демократію для України", почнеться о год. 1-ій по полудні в Лафаєт Парку напроти Білого Дому.

До участи також запрошено ряд визначних американських політичних діячів та знавців проблематики СССР.

Преса Ню Джерзі цікавиться думками українців

Джерзі Ситі, Н. Дж. — У газеті „Сандей Рекорд" з неділі, 1-го вересня, появилися знов розмови із численними українськими громадянами стейту Ню Джерзі, у серії інформацій та настроїв після подій в СССР.

Тим разом кореспондентка „Сандей Рекорд" Лінді Вошбирн перевела розмову в першу чергу зі головним предсідником Українського Народного Союзу Уляною Дячук. Притоку до розмови дало останнє видання „Українського Тижневика" із великим заголовком „Україна проголосила незалежність". Журналістка пояснює завдання УНС і цитує слова У. Дячук, яка сказала, що вона „ніколи не сподівалася побачити у своєму житті таку картину, яка була в „Українському Тижневику".

Далі журналістка „Сандей Рекорд" цитує враження д-ра Мирослава Биха, Марії Дупляк, Стефана Журавського, Михайла Целюха, Богдана Лесюка, Ярослава Федуна, Петра Величка і Євгена Саґаша.

Журналістка подає своїм американським читачам багато інформацій про Україну, про українців в стейті Ню Джерзі та про працю численних українських організацій в ЗСА. Головний предсідник УНС У. Дячук інформує американську журналістку, що частина членів УНС складає радо свої дивіденди на Фонд відбудови України і ці датки перевищили вже 200,000 дол. Вона також розповідає про пляни УНС видати економічний підручник для України та вислати 20 добровольців в Україну, щоб навчали там англійської мови. Рівночасно через своє бюро у Вашінґтоні УНС старається вплинути на Конґрес, щоб дав більше безпосередньої допомоги українському народові.

Шанувальники М. Лисенка при праці

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Роковини одного з найбільших композиторів України Миколи Лисенка, що припадає на 1992 рік, сколихнули усіми любителями музичного мистецтва в один чи інший спосіб. Але таки здається, що найбільше в цьому напрямі працює троє музик, які відвідують нашу редакцію, щоб розповісти про свої пляни, але також про те, що вони вже зробили.



Музикознавці д-р Т. Філенко і д-р Т. Булат та співачка Л. Волянська в редакції „Свободи" розповідають про Лисенківський Рік.

Лілея Волянська, молода відома співачка вже у нас в редакції не вперше і ми мали нагоду писати про її успіхи на концертових залях, а передусім про її успіхи в Україні, де вона вже двічі в останньому році побувала. Тепер, як розповідає нам, вибирається туди у жовтні чи не на цілий рік, із своїм вірним акомпаньятором Тарасом Філенком. Але, власне кажучи, ця теперішня тура Л. Волянської і Т. Філенка розпочалась у Канаді, а відтак провели вони з великим успіхом концерти на Східньому побережжі ЗСА. Саме у тих усіх концертах вони виконували твори М. Лисенка і деякі із них, які не були ніде виконувані досі, а які їм вдалося отримати. Поруч із тим вони зробили недавно записи із двох програм по українському радіо. Один із них — це стрічка із творів М. Лисенка з оркестрою Київського радіо під орудою маестра Івана Гамкала, диригента оркестри Київського оперного театру, а на другій стрічці зроблено записи із творів українських діяспоральних композиторів, як Ігоря Соневицького, Миколи Фоменка, Лева Волянського, Федора Якименка, Василя Шутя та інших.

Наші музики розповідають нам також, що вони брали вже участь у двох фестивалях у Львові: один — це був міжнародний фестиваль віртуозів, а другий складався із музики української діяспори.

Л. Волянська додає, що крім плянованих знову в Україні концертів, вона вдруге буде співати в Київській опері, і на запрошення відомого співака, керівника цього оперного театру Дмитра Гнатюка вивчає ролі Марильці в опері Лисенка „Тарас Бульба" і Оксани в „Запорожці за Дунаєм" С. Гулака-Артемовського.

Але все ж таки найважливішим, як завважуємо, для цих трьох культуротворців є таки відзначування ювілею М. Лисенка, і наші музики мають до цього свого завдання підтримку Всеукраїнської спілки музичних діячів.

Всеціло віддана пропаґуванню творчості М. Лисенка є д-р Тамара Булат, гостя, що відвідує редакцію разом із двома молодими

(Закінчення на стор. 4)

Г. УДОВЕНКО ЗІЗНАВАВ ПЕРЕД СЕНАТСЬКОЮ КОМІСІЄЮ

Вашінґтон. (Бюро УНС, Адріян Кармазин). — Тут 11-12-го вересня Сенатська Комісія фінансів переводила переслухання в справі американсько-советських торговельних спілкувань, з уваги на те, що місяць раніше президент Джордж Буш передав Сенатові до затвердження торговельний договір з червня 1990 року, де пропонується СССР надати права упревілейованої країни у торговельних спілкуваннях.

Одначе з уваги на зміни, які заіснували тим часом в СССР і такі ж зміни у відносинах республік з центром, Комісія фінансів зібралася знов, щоби розглянути теперішню урядову торговельну політику у світлі нової дійсності.

При відкритті переслухань голова комісії сенатор-демократ з Тексасу Ллойд Бентсен підкреслив, що торговельний договір президента Буша був підписаний з уже неіснуючою країною. Він жалувався, що не може знайти нікого з Уряду, щоб розяснив політично-економічну політику ЗСА з окремими республіками колишнього СССР і незалежними країнами При балтики, при чому сказав, що ЗСА мусять якнайшвидше це полагодити в ім'я всесвітньої стабільности. „Я не хочу бути свідком в 2010 році того, як у рухливому модерному Києві українські громадяни їздитимуть автами марки БМВ і розмовлятимуть клітинними телефонами марки Самсунґ без будь-яких познак американських компаній", — сказав сен. Бентсен.

Уряд репрезентували Джуліюс Кац, заступник американського торговельного представника, Томас Дістерберґ, асистент секретаря для справ міжнародної політики з Департаменту торгівлі, та Кертіс Камман, заступник секретаря для справ Европи та Канади із Державного департаменту. Всі вони переконували, щоби якнайскоріше затвердити президентський торговельний договір з СССР, при чому підкреслювали користі цього договору для американської комерції, але майже зовсім не згадували про місце поодиноких республік у майбутніх торговельних відносинах. Після такого ставлення справи на початку сесії наступного дня, знову виступив сенатор Л. Бентсен, заявляючи, що після вислухання представників Уряду він дальше не розуміє існуючої політики та не є переконаний в тому, що ЗСА дотримують кроку всім цим змінам.

Після цього вступу другого дня зізнавали представники латишської і литовської місій у Вашінґтоні та амбасадор України до ООН Генадій Удовенко, який найперше підкреслив історичну важливість цих зізнань, бо ще ніколи перед тим представник уряду України не зізнавав перед конґресовою комісією. Він найперше підкреслив економічну та політичну важливість України та її стратегічне положення, як багатої европейської країни. Г. Удовенко виступив категорично проти спрямування американської допомоги до центру, заявляючи, що це тільки підтримає центральну бюрократію в Москві, яка і є тим застоєм в економічних реформах.

Г. Удовенко переконував про потребу прямої допомоги ЗСА для України, зокрема, харчових продуктів і їхнього зберігання, відчищення довкілля, включно із Чорнобилем, основ. банківства та у відновленні „заіржавілого" індустріяльного виробництва. Він підкреслив, що Україна є всеціло на шляху до економічних та політичних змін, зазначуючи при тому, що Україна визнала незалежність прибалтійських країн скоріше, як це зробила Европейська спільнота. Г. Удовенко дуже сильно наголошував намір України стати незалежною державою та закликав ЗСА якнайшвидше встановити пряму торгівлю та економічну співпрацю з Україною.

Відкрилася сесія Генеральної Асамблеї ООН

Ню Йорк. — Тут почала роботу 46-та щорічна сесія Генеральної Асамблеї ООН. Більшістю голосів (83 з 150) учасники вибрали головою сесії представника Савдійської Арабії в ООН Саміра Шіґабі.

Сесія Генеральної Асамблеї буде проходити в умовах, коли З'єднані Стейти і Совєтський Союз виступлять як партнери у вирішенні важливих справ, а не як супротивники у давнішньому конфлікті — холодній війні. Одним із свідчень закінчення цього періоду є прийняття в члени ООН семи країн, у тому числі трьох прибалтійських республік — Литви, Латвії і Естонії, а також Північної і Південної Кореї.

Країни Прибалтики перед Другою світовою війною були членами Ліґи націй — попередниці ООН. Потім західні держави протягом чотирьох десятиріч відмовлялися визнати анексію цих республік Совєтським Союзом, але й не визнавали прибалтійські республіки суверенними країнами. СССР недавно повернув Литві, Латвії і Естонії державну незалежність.

З прийняттям нових країн кількість членів ООН зросте до 166. Лише кілька держав залишаються нині на становищі спостерігачів ООН. Це Монако, Сан-Маріно, Ватикан і Швайцарія. Ще кілька самостійних територій не входять до складу цієї міжнародної організації.

Наступного понеділка починається щорічне тритижневе переслухання на сесії виступів голів держав і урядів країн світу. Крім звернення до учасників сесії, керівники країн проведуть у Ню Йорку двосторонні переговори. Програма цих зустрічів, мабуть, найбільш інтенсивна за всі роки існування Організації Об'єднаних Націй. Виступ президента ЗСА Джорджа Буша заплянований на 23-го вересня.

На заключному етапі сесії керівний орган Генеральної Асамблеї, Рада Безпеки, повинна висунути на розгляд сесії кандидатуру нового генерального секретаря ООН, який змінить на цьому посту Гавіє Переза де Куеяра.

У СВІТІ

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА внутрішніх справ Австрії повідомив, що колишній керівник східньонімецької розвідки Маркус Вольф перебуває на австрійській території і звернувся до уряду країни з просьбою надати йому політичний притулок.

В ПОНЕДІЛОК, 16-ГО вересня, 47 вояків з Юґославської народної армії перейшли мадярський кордон і попросили політичного притулку.

В ДОНЕЦЬКОМУ ВІДБУВСЯ організований Рухом масовий мітинґ, присвячений жертвам червоного терору. Увечорі учасники мітинґу, ростеливши на землі великий синьо-жовтий прапор України, обставили його свічками і запалили їх. Свічки горіли в руках людей, у вікнах багатоповерхових будників.

ДЖ. БУШ ОБІЦЯЄ ЕКОНОМІЧНУ ДОПОМОГУ ДЛЯ СССР

Вашінґтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки і його Адміністрація, не зважаючи на зріст інфляції і початок рецесії в Америці, безробіття та брак соціяльного забезпечення, готується надати економічну допомогу для Совєтського Союзу тимчасовий уряд якого на чолі з президентом Міхаїлом Ґорбачовим навіть не має ще пляну, як цю велику допомогу ЗСА і Европейської спільноти прийняти й де її примістити, щоб її можна було корисно використати зимою і під час весняного переднівку.

Очевидно, що сліпа дружба Буша з Ґорбачовим і виасиґнування великих сум для допомоги Москві може дорешти зруйнувати державний бюджет, збільшити дефіцит і підірвати основи американської хиткої економіки, — кажуть спостерігачі. Політичні аналітики натомість натякають на можливість додаткових витрат пов'язаних з конференцією на Близькому Сході, а може навіть воєнними діями проти іракського диктатора Саддама Гуссейна, якщо він не підпорядкується зарядженням ООН і не допустить інспекторів до своїх мілітарних баз та захованої зброї, яка підлягає знищенню.

В Совєтському Союзі перебуває тепер більша економічно-господарська делеґація на чолі з секретарем Департаменту скарбу Ніколасом Ф. Брейді і керівником федеральної резерви Аланом Ґрінспеном. Обидва вони заявили під час розмови з совєтськими представниками, зокрема з Іваном С. Силаєвим, керівником економічних справ і неформальним прем'єр-міністром у тимчасовому уряді М. Ґорбачова, найбільший голос в якому мають тепер репрезентанти 10-ох республік, що зі сторони американського Конґресу, Палати Репрезентантів і Сенату, ледви чи будуть якісь поважні перешкоди. В цьому вони однак не були дуже певні, беручи до уваги вибори президента в наступному році і їхній власний інтерес в цьому.

„Ми дивимося з оптимізмом на полагодження цієї справи", — заявив кореспондентам Н. Брейді, який особисто підтримує повністю президента Дж. Буша. Використовуючи прихильне наставлення американської урядової делеґації, І. Силаєв настоював на започаткуванні допомоги тепер, поки ще не розпочалась гостра зима, яка може стати на перешкоді розподілу харчових продуктів. „Зима не буде на нас чекати", — заявив Силаєв і додав, що він особисто вірить в гуманність Заходу, який не дозволить, щоб населення СССР голодувало цієї зими.

Західні спостерігачі кажуть, що „людина Боріса Єльцина", тобто І. Силаєв, належить до катеґорії пропаґандистів вищої ранґи і тому його звернення залишили, як каже Брейді, глибокий вплив на американську делеґацію.

Що до 10-ох республік, які нібито творять теперішній тимчасовий уряд, але тільки до часу, поки закріплять свою владу московські імперіялісти після невдалого перевороту, то їхній „власний" шлях й економічне відродження триватиме від 10 до 15 років, — заявив американцям М. Ґорбачов, який все появляється там, де потрібно обдурити чужинців, або зачарувати їх „великими совєтськими плянами демократичних перемін". За три-чотири роки він плянує щойно розпочати перехід у систему вільного ринку, але це буде тільки обережна спроба, бо про свобідну економіку типу Західньої Европи в Москві покищо тільки мріють.

Як і треба було сподіватися, жоден представник, з американської делеґації, чи хоч би сам М. Ґорбачов, не згадували про шляхи самовизначення поневолених Москвою народів, які проголосили акти державної незалежности, що їх, ординарно висловлюючись, Ґорбачов, Єльцин і їхня кліка цілковито іґнорує, або старається всякими способами перешкодити. Деякі західньоевропейські аналітики, прихильні до поневолених народів кажуть: „Ми надіємося, що ці народи зуміють належно самі про себе подбати".

В АМЕРИЦІ

У ВІВТОРОК, 17-ГО ВЕРЕСНЯ, спалена стопка у переключній станції Американської телефонічно-телеграфічної компанії, що знаходиться в нижній частині Мангеттену, була спричинником майже цілковитого виключення телефонічного сполучення далекого віддалення. Одначе найбільше пакости через цю подію зазнала повітряна комунікаційна мережа та всі три летовища метропольного Ню Йорку. Як твердять ознайомлені з цією подією особи, проблема пов'язана зі стопкою могла бути значно більшою, але тому, що це сталося о год. 4:50 по полудні, то більшість підприємств і біржа вже були закриті. Одначе приземлювання та відлети літаків на всіх трьох летовищах Ню Йорку — Ню Джерзі були дуже сильно заторкнені цим випадком. Принайменше на кілька годин були спізнені відлети, а більшість літаків, що прямували до Ню Йорку з цілої країни, були спрямовані куди-інакше або зовсім не вилітали.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ мав дуже коротку зустріч з президентами всіх трьох країн Прибалтики, які просили його вставитися перед совєтським урядом, щоби він відтягнув якнайскорше свої війська з їхніх територій. Будучи в дуже складному становищі, коли йдеться про будь-які справи пов'язані з совєтським урядом і його приятелем М. Ґорбачовим, президент Буш завжди до пересади обережний. Так було і цим разом. Він приобіцяв, що американські представники на переговорах з совєтами згадають про цю справу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Судова розправа без прецеденту в історії

У минулому тижні у Маямі на Фльориді закінчили кількатижневе комплектування лави присяжних, яка рішатиме долю колишнього диктатора Панами, генерала Мануеля Норієґи. Його афера наробила була стільки шуму, що трудно було знайти 12 чи 10 осіб, з яких кожний і кожна були б об'єктивні й не упереджені. Один кандидат на присяжного суддю заявив просто: „Я переслав би його до Панами, щоб там його повісили".

Мануель Норієґа прийшов до влади у 1988 році почерез виреҗисерований ним державний переворот. У наступному році відбулися там вибори президента і Норієґа ганебно пофальшував їх. Одним із закордонних обсерваторів був колишній президент Джиммі Картер і він з обуренням оповідав про цинічну поведінку вірної Норієзі панамської поліції. Норієґа проголосив, що його вибрав народ на президента і почав правити по-диктаторськи. Це спричинило повстання проти нього, але Норієґа зумів здавити його, бо повстанцям не прийшла з допомогою американська залога на приморській частині Панами.

Коли Норієґа почав відгрожуватися Америці й настала небезпека життя замешкалим там американцям — у грудні 1989 року президент Джордж Буш перевів туди збройну інтервенцію. Норієґа сховнився в амбасаді Апостольської столиці, але після десяти днів піддався американцям. Прокуратура в Маямі оскаржила була Норієґу ще за його урядування, як посередника і спільника у перекидуванні з латинської Америки наркотиків до ЗСА. За це й інші злочини судитимуть його. Його адвокати твердять, що Америка взагалі не має права судити його за ніякий кримінальний злочин, бо він — воєнно-полонений. Норієґа служив колись в американській армії і навіть в розвідці і тому не виключені деякі неприємні зізнання Норієґи. Але це людина безоглядно позбавлена розуміння, що таке етика у громадському житті.

Історія судочинства знає різні курйози — і по стороні крайньої жорстокости і крайнього лібералізму. Пилат засудив на смерть Ісуса Христа, хоча був переконаний, що Христос невинний, але злякався юрби жидів, які кричали „Распни!" Так звана свята інквізиція ганялася за чарівницями й недовірками, яких палила на кострі. Так згорів теж Іван Гус. Після Другої світової війни відбувся Нюрнберзький суд над воєнними злочинцями. Розстріляли кількох німецьких генералів, які вславилися були як стратеги. Між суддями був також совєтський представник того режиму, який завів каптурові суди й принцип кругової поруки. Візанталь очолив у Відні цілий штаб, який ганявся за дійсними й увязненими воєнними злочинцями. Його звеличником і помічником є контролер міської Управи Ню Йорку, колишня конґресменка Гольцман. Жертвою такої погоні за „воєнними злочинцями" впав Дем'янюк, видачі якого жадав був Ізраїль на основі „документу", очевидної фальшивки, яку з Москви дістав від КҐБ жидівський мільйонер Гаммер.

Знову ж по протилежному боці є сучасне американське судочинство, мабуть, найліберальніше у світі. Ніде нема такого, щоб при арештуванні злочинця рецитували йому всі його права, нема такого, щоб адвокат міг „договорюватися" з прокуратором і робити компроміс, що обов'язує суддю. Постали в Америці „оборотові двері", якими злочинець входить до суду і зараз відтіль виходить, щоб далі ламати закон.

Але судова розправа проти Мануеля Норієґи не має прецеденту в історії, бо судять колишнього диктатора сусідньої маленької держави. Він пересидів у слідчій в'язниці більше року, але це не була в'язнична келія: він мав у своїй кімнатці телевізор, книжки, право листування з родиною. Влада дозволила на переведення з ним телевізійного інтерв'ю, в якому він проявив давню прикметну йому ароґанцію. Передбачають, що судова розправа триватиме кілька місяців, що коштуватиме Америці великі суми — з кишень податників. Може правду казав той кандидат на присяжного суддю, який радив не морочити собі голови, не переводити показовий справедливий суд з великими грошовими витратами, а вислати його до Панами, де зробили би з ним порядок.

Василь Сокіл

КІНЕЦЬ ОСТАННЬОЇ ІМПЕРІЇ

Історія називає кілька світових державних потуг, які тримали в рабській покорі численні народи. Найбільші, — Римська Імперія, Британська Імперія і найближча до нас Австро-Угорська. Між ними — тисячі, сотні років. Про все це ми читали в книжках, повістях, документальних творах і зовсім не думали-не гадали, що самі будемо учасниками чи свідками існування імперії, в якій ми дивилися на мапи, які показували, як протягом восьми століть (від 3-го перед Новою добою до кінця 5-го нашої ери) Рим створював велетенську рабовласницьку імперію від нинішніх кордонів Еспанії, Франції, та Британії до Індії та як вона врешті розсипалася на численні самостійні держави.

Починаючи з XII століття, поневолена не так давно Римом Британія сама перетворюється на могутню імперію, підкорюючи собі народи світу. Маленька Великобританія з населенням 50 мільйонів поневолила понад 600 мільйонів ірляндців, південно-африканців, цейлонців, пакістанців, канадійців, австралійців та новозеляндців. Лише на початку XX століття і вона розвалилася.

Можливо, в пам'яті лише старшого покоління згадується процес розпаду Австро-Угорської імперії, яка розчленувалася у наслідок революційних подій 1917 року і відтоді на европейській мапі з'явились окремі держави Мадярщина, Австрія, Чехо-Словаччина та інші, що потім увійшли в склад Юґославії. Мусимо відзначити, що розвал австро-угорської імперії не тільки не приніс волі українському народові на західніх землях, а ще й погіршив умови їхнього життя в межах ворожих держав.

Нині ми свідки розпаду останньої у світі імперії, яка, як і всі інші, має кількастолітню епопею зухвалої завойовницької політики і жорстокого поневолення народів від Балтики до Тихого океану на Далекому Сході, а на південь до Чорного моря, до кордонів Туреччини та середньоазіятських країн з прицілом на Індію. Подібно до римських завойовників російські царі, починаючи від Івана Калити (XIV століття) через Івана Грозного, Петра Першого та Катерини Другої, загарбали стільки земель і поневолили народів, що можуть дорівнюватися римським диктаторам.

Революційний струс розвалив Австро-Угорську імперію, а Російську імперію зберегли большевики. Жорстоко придушили визвольні рухи, особливо нещадно в Україні, помінявши назву царської на совєтську імперію.

Демагогічні гасла „братства народів", приховували ганьбу тюрми народів, а ґльобальний терор, який перевищував римський, тримав у страху й покорі мільйони народів. Здавалося, — навіки вічні...

Багатомільйонна армія комуністів настільки міцно тримала народи загнузданими, що важко було їм уявити, — де шлях до порятунку. Сталінський терор, на рахунку якого десятки мільйонів знищених небезпечних йому людей, паралізував волю людей до такої міри, що навіть тоді, коли проголосили ґорбачовську перебудову, більшість довгий час не зважувалася повірити в неї. Цим скористалась імперська сила, щоб захистити себе і в слушну мить розправитися з перебудовниками-демократами. І таки зважилися на цей крок. На щастя, прорахувались. Кинулися сторч головою на свою погибель.

Жовтневий заколот 1917 року американський журналіст Джон Рід назвав — „Десять днів, що потрясли світ". Серпневі дні 1991 року ввійдуть в історію як „Три дні, що повалили останню імперію". Імперію „собирателей земли русской" Калити, Ґрозного, Петра Першого, Катерини Другої і Сталіна Останнього!

Загибель деспотичного багатоліття і початок визволення народів, що відбувається нині в колишній тюрмі народів, подібні до грому й блискавки серед темної ночі, неочікуваним сходом сонця задовго до світанку. Усім давно бажалося щоб ніч кінчалася. Всі чекали сонця, але щоб це сталося так швидко і несамовито, важко було сподіватися. Казали, — процес складний, труднощі великі, сили нерівномірні, — не слід прискорювати... А прискорення прийшло як грім серед білого дня! Як гострий промінь серед темної ночі події цих днів відкрили перед очима народів, хто заважав їхньому щасливому майбутньому. І стало ясно, кого належить змести зі шляху дійсної перебудови.

Нечувано! Неймовірно! Важко уявити, що все це дійсно відбувається. Але це дійсність, не вигадка. Комуністична партія заборонена по всій території союзних республік. Дванадцять мільйонів гнобителів, які досі мали в своїх руках колосальну владу, витурені на вулицю в чергу на біржі праці! Секретарі обкомів рятуючись від покарання, ховатимуться в підпіллях!

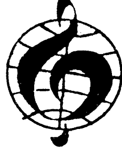
Ховатимуться, щоб при нагоді кинутися рятувати втрачену владу. Тому нехай живе суворе недовір'я до поведінки консервативної більшости в парляменті, яка так ніби одностайно проголосувала за розпуск Компартії. Чи не тактичний маневр це?

Перемога проґресивних сил очевидна, хоч іще потребує немалих зусиль для її повного утвердження. Три дні заколоту можна вважати випробуванням свідомости пробуджених народів. Відтепер настали дні, тижні, місяці справжнього оновлення суспільства, оста точного знищення всього старого, віджилого, трухлявого.

У розвалі комуністичної совєтської імперії волею сприятливих обставин вирішальну ролю відіграла Україна. Проголошення незалежности прибалтійських республік стали, можна сказати, запалом у бікфордовому шнурі визвольних рухів. Чисельно невеликі, але національно свідомі, вони були небезпечні для Москви, тому вона з такою ненавистю кинулася душити, гасити цей маленький вогник. Проте іскра не гасла і спалахнула полум'ям у тому місці, де стараннями щербицьких, івашків та гуренків унеможлилювалося навіть сірничковий спалах визвольного вогню. Для вартових непорушного Союзу Україна вважалася найблагополучнішою, нездатною на таку зухвалість, яку виявили прибалтійці. Ґарантією покірности Москві була могутня комуністична більшість в українському парляменті. І раптом...

Безумовно, події в Украї-

(Закінчення на стор. 4)



НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Галина Колесса

Музичний фестиваль в Києві

Всього кілька тижнів залишилося до того дня, коли в столиці України, стародавньому місті Києві, урочисто відкриється 2-ий Міжнародний музичний фестиваль „Київ Музик Фест'91". В його рамках вісім днів, від 5-го до 12-го жовтня, в найкращих залях столиці звучатиме сучасна музика композиторів з цілого світу. Відбудеться кілька десятків симфонічних, камерних, хорових та інших концертів, серед яких — концерт французької вокальної музики, вечір фортепіянних дуетів, та ін.

Запрошено композиторів і виконавців з Франції, Японії, Росії, ЗСА, Канади, Англії, Вірменії, Польщі, Китаю, Бразилії, Азербайджану, Туркменії, Юґославії, Чехо-Словаччини, Австрії і Голляндії.

Важною і цікавою сторінкою фестивалю буде проведення Першого Конкурсу Композиторів імені Мар'яна та Іванни Коць. Другий та Третій конкурси проводитимуться в наступні роки. Слід відзначити, що саме в цей важливий для України історичний період, який ми тепер переживаємо, створення таких конкурсів відіграє важливу ролю в приверненні уваги до української культури та історії, бо в умовах конкурсу є написання творів на історичну тематику (голодомор в Україні, чорнобильська трагедія).

Перший, цьогорічний конкурс на кращий твір, присвячений загальній темі про Україну, буде відкритий для всіх українських композиторів, які проживають в межах колишнього СССР. Кожний кандидат необмеженого віку зможе подати один симфонічний твір, написаний між 1960 і 1990 роками включно. Справа в тому, що до недавнього часу наші композитори не могли оприлюднювати патріотичних творів. Тому організатори конкурсу хочуть їм дати можливість продемонструвати такі твори, написані від 60-их років.

Переможцям будуть визначені такі нагороди: перша премія — 2,000 ам. дол., друга премія — 1,500 дол. третя премія — 1,000 дол. Крім того, особливу нагороду в сумі 500 дол. буде вручено за наслідками анкетування слухачів.

Ініціяторам і фундаторам цих конкурсів, відомим меценатам української культури, подружжю Мар'янові та Іванні Коць, належиться признання і подяка за розуміння місії майбутнього конкурсу і його уможливлення. Цей конкурс буде проводитися в рамках вищеназваного фестивалю.

Організатором проведення 2-го Міжнародного музичного фестивалю „Київ Музик Фест'91" є Спілка Композиторів України, яку очолює Є. Станкович, а президентом фестивалю є секретар СКУ Іван Карабиць. Та не тільки вони спричиняються до справи фестивалю. Продюсер та мистецький дорадник фестивалю — композитор і диригент з Америки Вірко Балей, фінансовий директор — Володимир Симоненко. У дирекції фестивалю — Є. Станкович, Голова Спілки Композиторів Харкова Валентин Бібик, Голова Львівської Спілки Композиторів Мирослав Скорик, координатор в ЗСА — Ірена Стецура.

Важко переоцінити ролю проведення в Києві Міжнародних музичних фестивалів. Завдяки ним в даних історичних умовах столиця України стає центром музичного життя Східньої Европи. Крім того, мистці з цілого світу, приїжджаючи до України, нав'язують контакти з українськими мистцями і потім запрошують останніх виступити з концертами в різних країнах, що безумовно сприяє поширенню українського мистецтва по світі і підняттю його престижу на міжнародний рівень.

Отож, ми з цікавістю і нетерпінням чекаємо на вістки про фестиваль і надіємося невдовзі почути імена переможців вищеназваного конкурсу.

На закінчення передаємо читачам слова президента фестивалю Івана Карабиця: „Будемо раді бачити на фестивалі всіх, хто забажає приїхати в Україну, поспілкуватися з мистцями, послухати музику. Віддамо їм нашу щирість, сердечність і ласку!"

Ярослав Татомир

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ — ТРЕБА МАСОВОЇ АКЦІЇ

З надією глядимо на успіхи нашої Батьківщини у її важкому змаганні до власної держави. І коли ми дивимося на ці важкі змагання, перед нами постає питання: чи ми велика українська еміґрація у вільному світі робимо все, що можемо і що ми повинні робити, щоб помогти нашому народові у сьогоднішній великий, переломовий час, у сьогоднішній історичний момент?

Ми повинні бути свідомі цього, що сьогоднішні змагання нашого народу — це не змагання за якийсь один привілей, за поправу буття нашого народу на якомусь одному відтинку чи в одній площині, але це змагання за найвищу мету кожного народу, це змагання за власну суверенну, незалежну державу.

Не будемо говорити у цій статті про матеріяльну допомогу, що її діяспора дає Батьківщині. Ця матеріяльна допомога, хоча покищо ще не вповні скоординована, ще дуже неспівмірна до потреб нашого народу і до спроможностей нашої еміґрації, але все ж працює і поволі кращає. На цьому місці варто відзначити збірку фондів на допомогу Україні, що її послідовно і безперервно веде наш Батько Союз.

У цій статті я хочу порушити преважну справу політичної допомоги, що її наша діяспора повинна дати Батьківщині. Йде про наш скоординований натиск на Президента ЗСА (в інших вільних країнах йде про натиск на голів цих країн), на Конґрес та на публічну опінію ЗСА у справі визнання Урядом ЗСА незалежности України, у справі іншої політичної допомоги та у справі матеріяльної допомоги Україні, тепер у часі перебудови збанкрутованої комуністичної господарки на вільну господарку.

Дотепер ми зробили дуже мало у цій площині і це, що ми зробили, обмежується майже виключно до звернень до Президента й Уряду ЗСА деяких наших центральних організацій.

Що більше ми можемо зробити на цьому полі?

Перш за все ми можемо вислати до Президента й Уряду ЗСА відповідні звернення від усіх наших наукових, культурно-освітніх, релігійних, спортових, професійних й інших організацій та тисячі індивідуальних листів від наших громадян. Найбільш песимістична оцінка американців українського походження дає цифру 600,000 громадян. Приймім що тільки один на двадцять із цих наших людей напише листа до Президента. Це дало б 30,000 листів, цифру яка мала б свою поважну вагу. Подібно ми могли б „засипати" листами конґресменів і сенаторів у багато стейтах.

Багато громадян буде, правдоподібно критично дивитися на ідею масового писання листів до Президента і т.д. з цієї причини, що вони слабо володіють англійською мовою, що у їх листах було б багато мовних похибок і т. п. Цим нашим громадянам слід пригадати, що вони мають дітей або і внуків, які добре володіють англійською мовою, а якщо у них немає ні дітей ні унуків, то вони можуть завжди знайти когонебудь між їхніми приятелями чи знайомими, що їм поможуть.

Ці з нас що мають трохи журналістичного таланту, могли б вислати листи, а то і статтейки до американської преси.

Чи всі ці листи йдуть — „до коша"? Американські часописи поміщують щонайменше 80 відсотків листів, що висловлюють таку чи противну опінію на якусь справу (треба обов'язково подати у супровідному листі вашу адресу і число телефону. Перед поміщенням листа редакція часопису майже завжди телефонує до вас, мабуть, щоб ствердити, що автор листа є дійсною особою. Коли ви висилаєте листа до Президента, сенатора чи конґресмена ви завжди отримуєте листа із підписом адресата або його асистента.

Інші засоби впливу на опінію провідних людей і широкого загалу це: платні оголошення у пресі, демонстрації, голодівки перед Білим Домом, Конґресом. Ще інший, дуже успішний спосіб інформування конґресменів і сенаторів, це відвідування їхніх бюр малими, дво-до-чотири особовими групами. Великий досвід у таких „лаббі"-акціях мають „наші дівчата" із філядельфійського Комітету Оборони Національних і Людських Прав України.

Вищезгаданий активізм вимагає трохи уваги, труду і часу. Але йдеться про дуже велику справу, йдеться про існування преважної, унікальної історичної нагоди. Чи ми можемо скапітулювати у цей великий історичний момент перед нашим лінивством?

Наш народ склав у змаганнях до волі мільйони жертв. Чи ми могли б пожалувати труду... щоб написати кілька листів?

Микола Щербак

Дні дитинства

О, дні дитинства, сповнені тривоги,
І ліс, і поле, колючки й стерня...
Не раз блукав ти й різав собі ноги,
Та в силу вибивавсь, як вовченя.

І виріс ти, і вибився, нівроку,
Такий, що не збороти, не зігнуть!
Земля, як неня, випоїла соком,
А неня кревно показала путь.

І ти проходиш долами й лісами
Уже ніде й ніколи навмання.
І хоч відбивсь ти, як дитя від мами,
Та ти вже вовк — не кволе вовчення!

(Із збірки поезій „Чебрець", 1991).

Любомир Онишкевич

ДВА ПЕРЕВОРОТИ

I.

Мушу признатись, що хоч я прожив лиш шість років мого дитинства в Україні, а вже сорок-два в Америці, то всеж таки у Львові, чи в Києві я чуюсь, як у себе вдома... Тому, коли я дістав запрошення викладати теорію менеджменту у моєму рідному Львові, я це запрошення зустрів з великою радістю і не лиш прийняв його, але ще й вирішив поєднати його із перебуванням в Запоріжжі. на фестивалю „Червоної Рути". Й не снилось мені тоді, що під час цієї знаменної прогульки в Україні я зможу бути свідком не одного, а двох історичних переворотів...

Першу познаку, що це не буде звичайна собі, рутинова, поїздка, я мав ще в Києві, куди прибув 6-го серпня. Мій добрий приятель, пов'язаний з Народною Радою, попередив мене: „Може ти краще повернись назад в Америку — я маю інформацію, що щось небезпечне може статись в часі між серпнем, а жовтнем". Але я, в своїй американській ароґанції, збув його, мовляв: „Як я маю колись загинути, то хочу загинути в Україні — тепер матиму на це нагоду!" — зажартував я собі. І так я, без найменшої турботи в світі, сів на поїзд і поїхав в Запоріжжя, на „Червону Руту".

Хоч концерти фестивалю не були на тому самому емоційному рівні, на якому була перша „Червона Рута" в Чернівцях, то все ж таки, дні в Запоріжжі були надзвичайно цікаві, бо я провів їх всеціло в товаристві „молодої України" — тих прекрасних молодих людей, цвіту нашої нації, з якими я мав честь зазнайомитись ще під час студентської голодівки, в жовтні останнього року. Це — справжня еліта України, її майбутнє, її гордість. **Дні минули безжурно, закінчуючись великим заключним концертом, в неділю 18-го серпня, на стадіоні „Металург" в Запоріжжі**, на якому виступав теж кандидат на президента України, Вячеслав Чорновіл, якому молоді учасники Рути дали гучну, двадцятихвилинну овацію.

На понеділок 19-го серпня я мав квитки на поїзд до Львова. Але ранком ми включили телебачення, яке сповнило нас острахом: замість ранішніх новинок, на всіх каналах був заповідач із Москви, який повідомив нас, що уряд СССР перебрала „хунта" російських комуністів-шовіністів, яка забороняє нам все: пресу, суверенність, демонстрації, волю. Прийшли знову „світлі" часи сталінізму — запевняв нас суворий заповідач; ви або підкорюйтесь, або ми вас знищимо!

Між нашою малою групкою українських американців і канадців скоро створилась паніка: всі старались дістати квитки до Києва, щоб звідтіля зловити найшвидший літак назад „до цивілізації". На мене, одначе, прийшла якась така хвиля фаталізму: „Що буде, то буде; я тут, я частина України, і що спіткає їх, нехай спіткає й мене". Я вирішив, що я маю зобов'язання у Львові вчити студентів, тож моє місце у Львові. Мої знайомі попереджали мене: „У Львові буде найгірше!". Але я, у своєму „трансі", без найменшого вагання сів на поїзд до Львова й покинув Запоріжжя, десь коло полудня цього ж дня.

Дорога із Запоріжжя до Львова є звичайно довга і нудна. Але вагони мого поїзду були вщерть виповнені молодими музикантами й учасниками „Рути". Я запізнав десятки їх, десятки прекрасних молодих людей. Ми майже безперестанку співали (я навчився більш пісень про „бандерівців", ніж я чув за ціле своє життя), жартували, їли сало з часником, пили горілку й плянували, як ми будемо обороняти нашу неньку-Україну від цієї нової орди. Очевидно, всі ми були перестрашені до кості — що з нами станеться? Але мої молоді співмандрівники всі, як **один**, готові були до боротьби: „Ми задалеко зайшли за **останніх два** роки, щоб знову покоритись. Ми радше **загинемо**, чим підемо знову у ярмо!" — твердили вони.

На кожній станції отримували ми нові вістки про стан в країні. Було в нас теж короткохвилеве радіо, на якому ми слухали „Радіо Свободи" з Німеччини, тож ми докладно знали, що діється в світі. Між нами скоро витворилось почування тіснопов'язаної спільноти: ми всі знали, що їдемо можливо на криваву боротьбу, може й на смерть. Ніхто навіть й не висував думки, що може прийдеться якось жити в цих нових умовинах. Кожний із цих молодих людей був рішений боротись, боротись, можливо, до загину.

Від міста Хмельницького на Поділлі наші співпасажири почали висідати; ми прощали їх бравурними викриками, в якій мало хто справді вірив: „До побачення у самостійні Україні!" До Львова прибули ми коло полудня у вівторок, 20-го серпня. Тут зустріли мене представники із Інституту Менеджменту (при Львівському університеті), де я мав викладати. „Чи розпічнемо наш курс, в теперішній ситуації?" — спитав я їх. „Але ж, абсолютно!" — запевнили вони мене — „Якісь там собі ідіоти в Кремлі нам цього не переб'ють!"

Львів, як я скоро побачив, готувався на найгірше. Ходили чутки, що КҐБ готує листи людей, яких треба зразу арештувати (я пізніше чув від добрих людей, хоч сам того не бачив, що й я на ту листу якось попав...), що вони відкрили три концентраційні табори в околиці Львова (які були зачинені ще від часів Брежнєва) і готували їх на нових „гостей", а теж, що вони замовили 25,000 кайданок... В свою чергу, як я скоро довідався, молоді львів'яни теж не спали. Готувалась складна оборона міської й обласної рад і взагалі центру міста. До Львова почали стягати величезні вантажні авта, із брилами цементу, щоб затарасувати вулиці. Прибули спеціялісти від електричного зварювання, щоб приварити трамваї до рейок. Працівники поблизького танкового ремонтного заводу готувались захопити цей завод, де було декілька тисяч танків.

Закінчення буде.

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ, 1991 РОКУ — ВАШІНҐТОН — ЧИКАҐО — ЛОС АНДЖЕЛЕС ВСІ НА МАНІФЕСТАЦІЮ: „ТІЛЬКИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ПРИНЕСЕ СВОБОДУ Й ДЕМОКРАТІЮ ДЛЯ УКРАЇНИ!"

Специялістка в нуклеарній медицині

Фреквілл, Па. — Нещодавно Таня Чабан, дочка Йосифа та Андреї Чабан, закінчила з відзначенням Міллерсвіллський університет, отримавши диплом бакалявра у ділянці біології зі зосередженням у технології нуклеарної медицини.

Перебуваючи у міллерсвіллському університеті, Таня впродовж двох років була менаджером університетської гокейової дружини, є членом крайового університетського жіночого клюбу „Делта Фай Епсілон". Вона є парафіянкою української католицької церкви св. Івана Хрестителя у Мейзвіллі, Па., та колишньою членкою танцювального ансамблю при цій же церкві.

Після закінчення студій отримала працю технолога нуклеарної медицини в головній лікарні міста Ленкестер, Па.

Таня Чабан є членом 242-го Відділу Українського Народного Союзу, якого секретарем є її батько.

У ПЕРЕДМІСТІ АЛІКАНТЕ в Еспанії в наслідок вибуху замінованого авта загинуло троє поліціянтів, 30 осіб поранено. Власті вважають, що це вчинили члени баскської організації, яка вдається до терору в боротьбі за автономію.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Совєтського Союзу Ніколай Трубін заявив, що з письменника Олександра Солженіцина, якого в 1974 році було звинувачено у зраді батьківщини, знято це звинувачення як безпідставне. Солженіцин, який проживає в ЗСА, сказав, що повернеться в Росію як тільки закінчить писати книжку.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПИСЬМЕННИК Салман Рушді, приречений покійним аятоллою Хомейні до смертної кари, став лавреатом премії Письменницької Ґілдії Великобританії за дитячу книжку „Ґарун і море казок".

Завершується будова парафіяльного дому св. Юра

Ню Йорк (Р. Голіят). — У четвер, 12-го вересня, працівники будівельної фірми Деміло Констракшен поставили останній поверх кооперативного мешканевого парафіяльного дому св. Юра в Ню Йорку. Цей український хмаросяг є новим репрезентативним економічним здобутком українського поселення великого Ню Йорку, в дільниці, яку звуть „Іст Вілледж". Останніми роками ця дільниця збагатилася величезними новими будівлями, як: Кіно, гуртожитки для студентів Нюйоркського університету, а під цю пору будують об'ємистий гуртожиток для студентів Купер Юніон — школи інженерів.

Український хмаросяг сусідує з українською католицькою церквою св. Юра, збудованою у 1976 році, і академією св. Юра, збудованою у 1957 році. Між церквою і хмаросягом є в'їзд на площу до паркування автомобілів. Ця парафіяльна посілість-квадрат, положена між 7-ою вулицею і площею Тараса Шевченка та 6-ою вулицею, в сусідстві з домом Українського Музею, який куплено кілька років тому.



Закінчується будова.

У цьому українському центрі після Другої світової війни розгорнули багатогранну працю: українська православна церква Всіх Святих, Українська Федеральна і Українська Православна Кредитівки, Наукове Т-во ім. Тараса Шевченка, Український Конґресовий Комітет Америки, Союз Українок Америки, Шкільна Рада УККА, Український Музей, Українська Американська Координаційна Рада, Пласт, СУМА, ООЧСУ, редакції газет „Національна Трибуна" і „Наш Світ", Т-во „Самопоміч", Український Народний Дім, Український Спортовий клюб, десятки домовласників і підприємців, книгарні „Сурма", „Арка" і „Молоде життя" і українська друкарня „Луна", українські крамниці, ресторани, українські професіоналісти, найстарша в Ню Йорку Ковбаснюк агенція, яка полагоджує справи подорожей, афідавітів і забезпечення. Усі вони служать українській громаді порадами і поміччю.

Цей 12- поверховий хмаросяг в українському центрі Ню Йорку буде готовим до вжитку з початком 1992 року. Його кошторис виноситиме коло 9 міл дол. Цей новий економічний здобуток українського поселення є доказом живучости і росту українського поселення в Америці.

Особи, що зацікавлені купном кооперативного апартаменту, можуть отримати точні інформації у парафіяльній канцелярії церкви св. Юра, 33 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку, або телефоном: (212) 674-1615.

ЗАКЛИК ХОРУ „ЖУРАВЛІ"

Чоловічий хор „Журавлі" знов вибирається в Україну. Тим разом „Журавлі" заплянували свою поїздку на листопад — в дуже важливий для України час, напередодні президентських виборів. На запрошення Української Республіканської Партії хор виступатиме в Полтаві, Харкові, Луганському, Донецькому, Дніпропетровському, Запоріжжі, Кривому Розі, Кіровограді, Черкасах і Києві.

Два попередні концертні турне хору по Україні доказали, що його спів дуже потрібний в час відроджування української тотожности.

Ця поїздка пов'язана з великими коштами: зокрема з коштами переїзду, а також злетом хору на проби перед виїздом. В скрутній фінансовій ситуації є Об'єднання Українців в Польщі. „Журавлі" примушені звернутись із закликом про фінансове спонзорування і пожертви для здійснення плянової поїздки.

Надіємся, що вагомість задуму зустрінеться з підтримкою української громади (діяспори) і знайдуться установи та особи, які захочуть спонзорувати поїздку „Журавлів" по східній та центральній Україні.

Просимо посилати пожертви до Об'єднання Українців в Польщі, вул. Черняковська 73/79, 00-718 Варшава, тел. 41-23-51, 41-30-33. Номер конта: Bank Gdanski, IV Oddzial Warszawa, 300009-5467-132, конче з дopиcкoю: „Поїздка ‚Журавлів' в Україну". Дуже просимо про жертвенність.

Управа хору

Рочестерська громада прощала П. Косенка

Недавно українська рочестерська громада випроваджала одного зі своїх заслужених членів, Петра Косенка, з нагоди його переїзду до Філядельфії. Прощання відбулося в парафіяльній залі церкви св. Покрови УАПЦ з благословенням митофорного о. Федора Коваленка в присутності представників різних рочестерських організацій. Це небуденне прощання почалося тостом присутніх за здоров'я П. Косенка та його дружини Варвари сердечні побажання щастя, здоров'я та многих і благих літ.

Отець Ф. Коваленко висловив промову, про співпрацю з П. Косенком для добра громади. Також промовляли: голова рочестерського Відділу Товариства (Об'єднання) Прихильників ДЦ УНР Василь Іванців, голова УАКРади мгр Андрій Стеців, професор університету в Бракпорті, Н. Й., Мирослав Пилишенко, від імени УНР теперішній голова Федір Федоренко, від імені братства Архистратига Михаїла Віктор Харченко, співпрацівники Яків Клименко і Роман Боднар.

Всі промовці відзначили ерудицію П. Косенка, як поета, есеїста і журналіста. Праці його відзначаються глибоким патріотизмом. Свій динамізм і невичерпну енерґію беззастережно віддавав для справ Української Автокефальної Православної Церкви, а також на громадську працю для УНР та Української Американської Координаційної Ради, будучи їх секретарем. Всі промовці висловлювали жаль, що втрачають добру людину і громадянина, але разом з тим і радіють, що П. Косенко виходить на форум українського життя на новому поселенні у Філядельфії.

В своому слові подяки, П. Косенко підкреслив, що все своє життя він посвятив Україні. „Для мене нема нічого святішого, як моя батьківщина — Мати Україна".

Організаторами цього дружнього прощання були: Павло Прокопенко і Федір Федоренко, які при допомозі Марії Ликів, Наталки Пасічник, Людмили Терещенко, Зої Штанько та Людмили Прокопенко, зорганізували розкішний обід, а Марія й Михайло Ликів, як найближчі земляки Косенків, піднесли їм коровай.

Присутній



Подружжя П. і В Косенки (у першому ряді посередині) в колі близьких приятелів.

Відбувся всеукраїнський семінар

Борислав (ПС УРП). — Тут, 7-8-го вересня, з ініціятиви районової організації Української Республіканської Партії, підтриманої радою партії, відбувся всеукраїнський семінар з обміну досвідом політичної боротьби та партійної діяльности.

Голова бориславської районової організації УРП відзначив, що організація буде діяльною, якщо матиме звільнених працівників, для цього треба вміти заробити гроші, а також мати добру поліграфічну базу для ведення пропаґанди. Голова секретаріяту львівської обласної організації УРП Ігор Кулик сказав, що треба поширювати соціяльну базу партії. Знання, підприємливість, висока кваліфікація та моральні якості — ці риси мають стати визначними у підборі кадрів у будівництві української держави, незалежно від партійної чи національної приналежности. Ігор Винник-Зирянов, голова північної організації, сказав, що у зв'язку з виходом України зі складу СССР українські республіканці в російській діяспорі мають переорієнтуватися на працю в бльоку, „Демократіческая Россія". Виступили також Гулянський (Херсон), Єфанов (Сміла), Пашко (Січаслав), Степанчук (Українське на Донеччині), Слободян (Чаплина на Херсонщині), Грицьків (Коломия) та інші, всього 20 осіб.

Заступник голови УРП Олег Павлишин наголосив, що на УРП, як на найбільшу в Україні партію, лягає найбільша частка відповідальности за долю України.

Другого дня семінар заслухав доповідь секретаря теоретичного відділу львівської організації УРП Євгена Болтаровича про програму дій УРП, обговорив і схвалив її. Програма дій має бути затверджена проводом УРП надрукована і розповсюджена.

На семінарі виступив заступник голови УРП Степан Хмара, який наголосив на потребі домагатися відкликання депутатів Верховної Ради, які підтримували путч 19-го серпня, вибір нової Президії ВР та урядових осіб.

Учасники семінару прийняли лист до голови УРП Левка Лук'яненка з підтримкою його кандидатури на пост президента України, звернення до депутатів Верховної Ради і резолюцію.



УКРАЇНА ПРОБУДЖУЄТЬСЯ! ДОПОМОЖІТЬ ЇЙ ВКЛАДОМ ВАШОЇ ДИВІДЕНДИ У ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

„Ґорбачов — аґент ЦРУ, Яворівський — еврей"

Київ. — Київська газета „Молодь України" помістила під повищим заголовком у числі з 5-го вересня довшу замітку свого кореспондента з Вінниці Івана Безсмертного, який пише: „І кому б ви думали належить це одкровення? Певно, це якийсь мужний 'контррозвідник' чи один із сердитих 'інтелектуалістів' організації 'Пам'ять' так глибоко докопався, аж до самого коріння, — і закричав людству: 'Еврика! ' Ось де собака зарита! Ось вона причина всіх бід! Звичайно ж на таке! Розвінчування здатна лише особа 'світового маштабу'. Можливо, Іван Павличенко, перший секретар Бершадського рай кому Компартії Вінницької области, член ЦК КПУ, таким діячем себе і вважає. В усякому разі ці слоа належать йому".

Далі І. Безсмертний пише, що 19-го серпня, в день партійно-державного перевороту, І. Павличенко зібрав у райкомі партії керівників підприємств, установ, організацій. Він був у чудовому настрої. Всіх поздоровив — нарешті, мовляв, трапилося те, „чого ми всі так довго чекали". Наказав негайно зняти портрети усуненого від влади лідера, бо Ґорбачов, мовляв, як і Яковлєв, як і Шеварднадзе — аґенти Центрального розвідчого управління Америки, „а завербувала їх (хто б ви думали?)... Марґарет Тачер. Отак-то".

Віднині, казав І. Павличенко, керівники не повинні вживати слово „перестройка", бо вона вже „логічно завершена". Ми однак вдячні перестройці, що вона виявила нам, хто чим дихає, хто є хто..."

Того ж дня І. Павличенко виступив і перед робітниками Бершадського електротехнічного заводу, також наказав їм зняти портрети усуненого президента...

І перед керівниками підприємств і перед робітниками, І. Павличенко між іншим завважив, що справжнє прізвище Олександра Яковлєва — Епштейн. Дивно і гірко, заявив І. Безсмертний, що антисемітський виступ у Бершаді звучав якось дивно, бо районне місто було центром „єврейської культури".

Ще півроку до перевороту, І. Павличенко, розвінчуючи українських буржуазних націоналістів, знову ж таки наче б між іншим сказав: „До речі, Яворівський — еврей! І все, без будь-якого коментаря".

Отже 19-го серпня для Івана Павличенка було святом. Підтримали свого „боса" і голова райвинконкому Василь Цимбалюк і директор цукрозаводу Олек сандер Косенко, який, до ре чі, вислав Янаєву поздоровчу телеграму. А коли перево рот не вдався активісти Руху склали протокол про те, що в першу ніч після придушення і арештів змовників, в будинку райкому партії горіли документи, а з димаря йшов чорний дим. Цей протокол передано слідчим органам, а копію вислано голові Президії Верховної Ради України Леонідові Кравчукові.

„Ось така історія відбулася у зв'язку з путчем в Бершаді. У ній варто віддати належне й газеті „Вогні комунізму", яка підтримувала консервативні сили в Компартії". Безсмертний натякає, що тепер дехто оправдується, що, мовляв, КПУ була „невинна". На тлі Бершадських подій, а таких „Бершадів" було більше, „ми побачили цілком іншу картину".

Тепер в Україні лунають заклики: „не влаштовуйте, мовляв, полювання на відьом". Я згідний, каже кореспондент, вину має встановити і довести суд і тільки суд. „А я все ж таки вважаю, що Україна повинна знати хто є хто" і виявити „героїв путчу", каже в кінці інформації згаданий кореспондент.

В ІНТЕРВ'Ю МОСКОВСЬКІЙ газеті „Красная Звезда" командуючий летунськими воєнними силами Совєтського Союзу генерал-полковник Віктор Прудників заявив, що мусить зберегтися контроля „центру" над ядерними озброєннями, і що коли „тенденції до розтягнення армії по національних квартирах не припиняться, совєтським летунським силам загрожує розпад".

КОЛИШНІЙ ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Пакістану Беназір Бгутто закликала пакістанський уряд „визнати середньоазійські совєтські мусулманські республіки, які проголосили незалежність від Москви".

ВИСТУПАЮЧИ В МОСКВІ на Конференції в питаннях прав людини, колишній в'язень сумління Сергєй Ковальов заявив, що Совєтський Союз продовжує порушувати права і свободи громадян, зокрема далі практикує використання психіятрії для боротьби з вільнодумством. Ковальов сказав, що має намір особисто розстежити випадки насильства в Баку, Тбілісі і Литві, де совєтські солдати стріляли у мирне населення. На думку Ковальова, де деяких з цих злочинів є причетний президент Міхаїл Ґорбачов.

Шанувальники...

(Закінчення зі стор. 1)

музиками. Вона — музиколог і доктор мистецтвознавства і постійно працює в Інституті мистецтвознавства, фолкльору і етнографії ім. Миколи Рильського в Києві. Тамара Булат приїхала сюди на Міжнародну конференцію етнографії в Альберті, Канада, і там мала доповіді на тему української народної пісні в обробках українських композиторів. Але не тільки участь у тій конференції була важливою для нашого музиколога. Вона тепер всеціло займається студіями творчости М. Лисенка і саме тут, в ЗСА і Канаді, робить розшуки досі невідомих матеріялів про нашого композитора та про його музику. Т. Булат шукає усюди, а зокрема в архівах, які зберігаються на Заході, як ось тепер в архівах УВАН. І навіть гостина у нас, в редакції, пов'язана у неї із шуканням інформацій про М. Лисенка у давніх річниках „Свободи". Так ця мистецтвознавець вже в архівах Університету Альберти натрапила на дві статті, присвячені М. Лисенкові, написані з приводу 35-річчя його музичної діяльности, а її радості немає меж, коли вона таки тут при нас, із поміччю Т. Філенка, знайшла у старих річниках щоденника вістку про смерть нашого композитора і про закриття „Українського Клюбу" в Києві ще в 1912 році.

— Чи знаєте, яка була причина, що цей Клюб закрито? — питає вона нас. І на наше велике здивування довідуємося, що безпосередньою причиною, яку подала царська поліція, було найдення там примірника нашого щоденника. Справді, не хочеться вірити, що наша „стара" 'Свобода' могла бути в тих часах аж так „революційною" і небезпечною.

Перед д-р Т. Булат стоять тепер два найважливіші завдання. Перше із них — це праця над книгою „Лисенко і слов'янський світ", а друге — це 40-томник М. Лисенка, який охопить цілу творчість композитора. До того треба ще додати співпрацю Т. Булат у альбомі п. н. „Світ Миколи Лисенка", що його розпочато ще у 1970 році. Він мав появитися у музичному видавництві „Україна". Зараз — інформують нас наші гості, — зацікавилося цим виданням В-во „Мистецтво", але формат видання і використання понад 100 дуже цікавих світлин, спогадів про композитора, уривків листів та інших архівних матеріялів, а при тому гарне художнє оформлення може цей альбом зробити майже унікальним і цінним дарунком. Тому д-р Т. Філенко та д-р Т. Булат, які співпрацюють у цьому цікавому альбомі, увійшли у спілку з канадським підприємством „УКРаїна" в Едмонтоні, яке погодилося цей альбом про М. Лисенка видати таки тут, додаючи до нього також англійський текст так, щоб цей альбом був цікавий для різних віком читачів.

Упорядниця видання запевняє, що альбом вийде найпізніше у 1992 році, — коли ввесь український світ буде відзначати 150-ті роковини народження великого композитора, батька української новітньої музики.

Коли питаємо за другий великий задум, про повне видання творчости М. Лисенка, то Т. Філенко каже, що перший том вже готовий до друку і задумують його висилати за передплатою, самозрозуміло — за валюту. Нема що й казати, як одному виданню так і другому потрібна дуже допомога української діяспори.

На прощання Т. Булат залишає нам для бібліотеки „Свободи" брошуру „Українська музична спадщина", випуск ч. 1, де находимо цікаве листування М. Лисенка з різними особами, музично зацікавленими творчістю М. Лисенка, неукраїнцями.

Перед нашими музиками, як бачимо, велике завдання: ширити по всіх усюдах творчість М. Лисенка і видання про нього. Як добре, що є серед нас такі віддані шанувальники нашого композитора.

ВИСТАВКА В УОК ЦЕНТРІ

Філядельфія. — З нагоди тижня музею 67-ий Відділ СУА у Філядельфії влаштовує виставку мистецьких творів визначних українських малярів з приватних колекцій. Будуть виставлені твори М. Глущенка, О. Кононіва, З. Шолтиса, А. Кашшая. Відкриття виставки — у п'ятницю, 27-го вересня, о год. 8-ій вечора. Виставка діятиме у суботу, 28-го вересня, від год. 9-ої ранку до 6-ої вечора та в неділю, 29-го — від год. 11-ої ранку до 6-ої вечора. Дохід призначено на Український Музей в Ню Йорку.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В оголошенні УМІ Свобода, четвер, 19-го вересня 1991 р. ч. 179 помилково надруковано прізвище: має бути ТОМА ГРИНЬКІВ.

Кінець...

(Закінчення зі стор. 2)

ні нагромаджувалися давно, але рішучість їхнього виявлення викликана отим, „раптом". Раптом стало ясно, що годі чекати повільного і довготривалого розв'язання кардинальних питань майбутнього українського народу, настав момент негайно і рішуче діяти: Україна проголосила себе самостійною!

Згодом буде належно оцінено, з якою відвагою, ризикуючи власним життям, національно свідомі політичні організації разом з опозиційною парляментською меншиною одностайно виступили проти злочинного заколоту, організованого комуністичною реакційною силою. І, — слава їм, перемогли! Та ще й яку перемогу! Проголосили самостійність віками уярмленої України. Це й стало завершальним ударом. По імперському Союзові. Слідом постали незалежні Білорусія, Азербайджан. Завтра можна сподіватися мати у визвольному колі решту республік. До речі, скільки їх там лишилося? Завтра жодної не лишиться... в Союзі, який вже сьогодні, властиво не існує.

Постає запит: що ж тепер очолюватиме президент, колишній генеральний секретар ЦК КПСС? І де буде його столиця?

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МАРІЯ ХМІЛЬ член УНС Відд. 312-го Т-ва „Просвіта" в С. Плейнфілді, Н.Дж. померла 9-го серпня 1991 року на 94-му році життя. Нар. 20-го вересня 1896 року в селі Деревня, Галичина, Україна. Членом УНС стала 1937 року. Залишила у смутку двох синів: Лева і Василя; 7 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 13-го серпня 1991 року, на цвинтарі Гілсайд в Плейнфілд, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Н. Щербій, секр.

ВАСИЛЬ ПРОНІВ член УНС Відд. 75-го Т-ва „Запорозька Січ" в Дітройті, Миш. помер 23-го липня 1991 року на 64-му році життя. Нар. 28-го серпня 1926 року. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку родину на Україні. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Йому Пам'ять!

Павло Павлик, секр.

ЛАВРЕНТІЙ БЕРКО член УНС Відд. 155-го в Перт Амбою, Н.Дж. помер 11-го грудня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 1-го жовтня 1919 року в Перт Амбою, Н.Дж. Членом УНС став 1937 року. Залишив у смутку дружину Ірену, дочку Джоен і сина Лоренса. Похорон відбувся 15-го грудня 1990 року на цвинтарі св. Ґертруди в Колонії, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа

ЕДВАРД ЗУКЕР член УНС Відд. 192-го Т-ва „Запорозька Січ" в Геркімер, Н.Й. помер 17-го серпня 1991 року на 66-му році життя. Нар. 1924 року в Геркімер, Н.Й. Членом УНС став 1986 року. Залишив у смутку дружину Ґеню, сина Михайла з дружиною та двоє внуків. Також залишив брата і сестру, племінницю та племінників та ближчу і дальшу родину тут в Америці. Похорон відбувся 20-го серпня 1991 року на цвинтарі укр. прав. церкви в Геркімер, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

СОФІЯ МАРИНЯК член УНС Відд. 22-го Т-ва „Доброї Волі" в Чикаґо, Ілл. померла 28-го липня 1991 року на 75-му році життя. Нар. 1916 року в Чикаґо, Ілл. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у смутку ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 1-го серпня 1991 року на цвинтарі св. Миколая в Дес Плейнс, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Гелен Б. Олек, секр.

ВІЛЛІЯМ САВРАМ член УНС Відд. 39-го Т-ва „Українська Січ" в Сиракюзах, Н.Й. помер 2-го липня 1991 року на 79-му році життя. Нар. 1913 року в Обирн, Н.Й. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Анну, дочку Марію Анну, синів Михайла Вілліяма, Тому й Івана; три сестри: Дженні, Анну і Марію; брата Івана; 13 внуків і одного правнука, а також племінників і племінниці. Похорон відбувся 6-го липня 1991 року на цвинтарі укр. кат. церкви в Сиракюзах, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

● РОЗШУКИ ●

Кропивницька Дозя Василівна

ДОЗЮ, розшукую тебе вже більше двох років, однак без будь-яких результатів. Ніякої допомоги від тебе не потребую. Прошу лише одного — відгукнись. Про все напишу тоді, коли одержу твого листа. Твій двоюрідний брат
ДЕМ'ЯН ФЕДЕНКО.
Адреса: **Львівська обл. м. Сколе, вул. Галана 14**
(колишня „Сільська долішня)